

הנדון:

צבא שאין שירה בפיו אינו צבא ניצחון

להציל את צה"ל!

ע. קר

התצלום הופיע מדי יום ככל העיתונים החשובים בעולם. בכל פעם תצלום אחר. אך תמיד אותו התצלום.

חיילי צה"ל, המושים מכף ירגל עד קודקוד. קסדות מרושתות, עוזים, נל"ים. מטוליירימונים. קשוחים. אלימים. אימתניים. ומולם — ילדות, נערים, נערות, זקנים, וקנות. כולם בלתימושים. לפעמים זורקים אבנים. לפעמים מניפים רגל. לפעמים מרימים ידיים באת וי.

ומתחת לתמונות: כריזוך פלסטינים נהרגו היום ביריות החיילים הישראליים.

כך בעיתונות הכתובה. חשובים עוד יותר היו סירטייההדרשות בטלוויזיה.

כאן נראתה האלימות בפועל. חיילים מסתערים על נערים ונערות. שוטפים אותם בגאז מרמעי. יורים בהם. תופסים אותם. מכים אותם. מכותרצח. עוצרים אותם. משפילים אותם. מתעללים בהם. כריזוך הרזים. כריזוך הצעירים. הצופה בעולם קיבל מתמונות אלה רישום תהיהכרת, שלא יימחה.

החייל הישראלי הוא קלגס אלים ואכזרי, יורה בילדים, מכה זקנים, מנפץ בתים. קלגס של מיסטרדיכוי, כמו קלגסי צ'ילה, כמו קלגסי דרוםאפריקה.

צה"ל הוא גייס קולוניאלי, מכשיר של מיסטר-כיבוש אכזרי.

זה לא נכתב במאמרים. זה לא נאמר בדבריי הלוויי של קריינהטלוויזיה. אין בכך צורך. יש שפה לתצלומים. והתצלומים האלה ריבירו בשפה ברורה מאוד, ישר אל נפשו של המסתכל.

יום אחרי יום. שבוע אחרי שבוע.

עם היה לצה"ל דימוי שונה לגמרי. צבא קטן ואמיץ. הכוח הלוחם של עם קטן ונחשיהחלטה.

דויד מול גולית. מעטים מול רבים. מדינה מוקפת אויבים, הוממים להשמירה. צבא שמנוי וגמור עימו למנוע שואה שניה.

צבא יעיל. צבא בעליתושה. הכוח שהביס ב-1956 את הצבא המצרי הגדול הגיע בכמה שעות לתעלתסואץ. הכוח שהרהים את העולם במל-חמת ששתהימים, כאשר היכה שלושה צבאות תוך כמה ימים.

הכוח שהפך את הקערה על פיה במלחמת יום הכיפורים, שזינק תוך כמה ימים מתחתית התבוסה אל מומי הניצחון המהם.

ואחריה — האפוס של אנטבה.

גם אז היו תצלומים. הרבה תצלומים, הרבה סירטיסטלוויזיה. חיילים חייכניים וגאים. צעירים ומרשימים. חיילות סכסיות. העיתונים שמחו לפרסמם.

ביותר בעולם, כך נאמר. כך נכתב.

כל ישראלי שהודמן לח"ל נשאל אם הוא חייל בצה"ל, והצהיר על כך בגאווה. הוא חש בכבוד שרחה לו הכל, כאשר סיפר כי היה במלחמה ההיא, שהשתתף בקרב ההוא.

כל אמנית ישראלית שהגיעה לח"ל דאגה לפרקק לעצמה עבר צבאי, ולהצטלם במדים. לא עוד.

תדרמית של צה"ל בעולם נהרסה במידה רבה במלחמתהלבנון.

צבא המטיל מצור על עירבירה המלאה בנשים ובלידים, המפציץ יומם ולילה בתיאורחים, המרשה לערוך טבח במחנותפליטים — צבא כזה רחוק מאוד מתדרמית הצבא הקטן והאמיץ של מלחמת ששתהימים.

ובכל זאת — מילחמתהלבנון היתה ערייני מלחמה. צה"ל לחם בצבאות — הצבא הסורי, הצבא של אש"ף.

זאת היתה מלחמה אכזרית, והעולם הודיע למראה תצלומיההחורבן. הנזק לתדרמית צה"ל היה קשה, אך לא קטלני.

של קצין, רמה אנושית אחרת, סוג אחר של לוחם, מוטיבציה אחרת, מודאל אחר, פיקוד אחר. **כן, נאמר זאת בפה מלא: גם מוסר אחר.**

ההבדל בין שני הצבאות ניכר בכל תפקודי הצבא.

פעם, כאשר היינו נשאלים עליידי עיתונאים זרים אם להאמין להודעות דובריה"ל, היינו עונים: "בעיניים עצומות" כל כליהתיקשות בעולם היו מקבלים את הודעות צה"ל כאמת לאמיתה, שאין להרהר אחריה.

מספקני אם יש כיום עיתונאי וד אחר בישראל המאמין להודעות צה"ל. גם עיתונים הידועים כשותריישראל מוסיפים עתה, להודעות צה"ל, בדרך שיגרה, הערה שבאה לרמוז לקורא שאין להאמין לדברים בלא אישור נוסף.

מי סתי ויאמין לסיפור היומי על חיילים שנאלצו להרוג כדי להציל את חייהם?

כולנו קראנו ושמענו עדויות של ישראלים, שנכחו בשעה שחיילים הרגו בדם קר נערים ערביים. "ביתמישפט" ישראלי קבע כי חייל הרוצח אורח קשיש פועל מתוך "אוטומטיים", שאין לו שליטה עליו.

האומנם? כל חייל קרבי, שעמד במצבים המורים סי אלף מאלה, יבז בעומק הלב לרוצחים שחדניים אלה, המכתימים את המדים שהם לובשים.

חייל קרבי יודע לנצור את האש, גם כאשר הוא נתון בסכנתחיים חמורה, אם זו הפקודה. הרי זה אחר מעיקרי המישמעת הצבאית בתנאיאיקרב.

והיכן היתה כאן סכנתחיים? כאשר נהרגים 22 פלסטינים, ונפצעים מאות, ובקרב החיילים אין אף פצוע אמיתי אחד — מי יאמין שהיתה סכנתחיים?

המשך בעמוד 6

והחייל?

החייל האמור להתעלל בנערים ברחובות חברון, להשפיל פועלים קשישים קשיינים במחסוםארו, לפרוץ לבתים של פלאחים, לנהל את מתנההיכוז אנצאר 2 — האם הוא רואה את עצמו כמו אביו, שהסתער על גיבעתהחמושת? האם הוא גאה במעשיו וישמש נושא לשירים? ואם לא — האם יש לו המוטיבציה הדרושה כדי להשליך את חייו מנגד?

האם אין קשר בין נפילת הנח"לאים בשבי בלא-קרב ובריחת השומר משער מחנה "גיבור" — ובין התפקודים ש"מילאו לפני כן כשזוטרידיכוי ב"שטי חיים"?

הנזק הפסיכולוגי הוא עצום. אך אל נתעכב רק עליו. נחשוב על מהות הצבא כולו.

שארל דהגול, אחד המצביאים מעמיקי המחשבה של המאה ה-20, הבין שעליו להסתלק מאלג'יריה כדי להציל את הצבא הצרפתי.

אין צבא יכול לעסוק בו זמנית ברצח המוני של אזרחים מתמרדרים מעטרי לים, נוסח המאה ה-19, ובבניין כוחי מחוזי גרעיני של סוף המאה ה-20.

לנו אין מצביאים בעל"מחשבה. את הקצינים האינטלקטואליים בצה"ל אפשר למנות על אצבעות הידיים (ויש אומרים: יד אחת). אבל אין אדם צריך להיות ענק אינטלקטואלי כדי להבין שמיסטררה קולוניאלית עכורה, המחזיקה במ"חנותריכוז וההורגת ילדים מידיאבנים, אינה יכולה להיות צבא טכנולוגי אולטראמודרני, המפתח "חלופות" למען שדההקרב המדעי של מחר. מיסטררה מגדלת טיפוס אחר של מפקד, מקצה את משאביה בצורה אחרת, מחנכת חיילים אחרים.

זה פשוט לא הולך ביחד.

הצבא המיקצועי של מחר מחייב טיפוס אחר

אך מדוע נדבר על תדרמית צה"ל בעיני העולם? מדוע לא נדבר על תדרמית צה"ל בעיני עצמנו?

גם עיישראל רואה את התצלומים האלה. לא את כל התצלומים, כי יש צנזורה עצמית בישראל, וגם צנזורה כפויה. מה שנראה בישראל אינו בדיוק מה שנראה בחו"ל.

אך די גם כזה. **האם מישוהו מאיתנו ויכול להתייחס היום אל צה"ל, אחרי כל התצלומים האלה, כפי שהתייחס אליו אתמול?**

יכול אדם להיות גסילב, קההחושים. ככל זאת יושפע עליידי התצלומים האלה — אם ירצה בכך, אם לא. אם אכן בןיאדם הוא, שנברא בצלם. בעבר, כשחשבנו על צה"ל, עלתה לנגד עינינו אוטומאטית תמונתם של חיילים אמיצים, חשודים פנים בצריחה, צוהלים בשמיים, צונחים באוויר, צצים מול מטר הכדורים. עושים את חובתם הקשה. כשבילנו.

המראות החדשים מוחקים את הזיכרונות ההם. רואים אותם חיילי המחר. ואמהרי תיהם. כמה מהם יירדו מן הארץ, כדי שלא להראות כך?

אך מדוע נדבר על תדרמית ורגשות? מדוע לא נדבר על טיבו של הצבא עצמו?

באחרונה השמיע עימנואל ולר ביקורת מיקצועית מחרידה על צה"ל. הוא העז לבטא בנגלוי את אשר חושבים רבים בסתרליבם: שחלה הידרדרות איומה ברמתו הצבאית של צה"ל, ברמת המישמעת, ברמת הקצועה, ברמה הטכנית, ברמת המוטיבציה, ברמת המוראל.

ראש קטן. ראש עלוב.

ולר זועק חמס. הוא טוען שאם יימשך תהליך זה — ולרכיו הוא נמשך כעת במלוא התנופה — הרי בעוד כמה שנים לא יהיה צה"ל מסוגל עוד להגן על מדינתישראל.

ולר מדבר על תהליכים פנימיים. על הדברים שהתגלו במלחמתהלבנון. כשל הרימיון, כשל התיכונן, כשל הביצוע, כשל הפיקוד.

מורז שוולד לא עמד על העובדה הפשוטה שזה קרה בשנים שבהן הפך צה"ל לצבאכייבוש, המחזיק באוכלוסייה גדולה בשטחים כבושים, המקיים מימשל צבאי, הממלא מדי יום מאות תפקודים של שיטור ושליטה בתנאים קולוניאליים.